

Implementeringsplan for den skoleomfattende tiltaksmodellen PALS

Implementeringsplanen inneholder informasjon om:

1. Søknadsprosedyre
2. Forutsetninger
3. Opplærings- og veiledningsprogram (med kostnadsoverslag)
4. PALS-modellens implementeringsstruktur

1. Søknadsprosedyre

Skoler sender søknad om deltakelse gjennom skoleeier i god tid innen søknadsfristen.

Skolens søknadsskjema for deltakelse og skolens sjekkliste «*Readinessvurdering for implementering av PALS*» fylles ut og sendes samlet til skoleeier.

Skoleeier fyller ut skoleeiers søknadsskjema som sendes sammen med skolenes søknader samlet til NUBU.

Etter at søknadene er vurdert vil aktuelle skoler og skoleeiere bli kontaktet av NUBU.

2. Forutsetninger

Det er en forutsetning for den enkelte skoles deltakelse at den blir gitt opplæring og veiledning fra en ekstern PALS-veileder. Videre er det helt avgjørende for utfallet av implementeringen av PALS i den enkelte skole at skolens eget behov og motivasjon for utviklingsarbeidet legges til grunn. Utvelgelse av skoler som melder sin interesse for å delta i PALS avgjøres av NUBU ut fra følgende kriterier:

- Skolens ønske om å arbeide systematisk og forebyggende for å skape et trygt og godt skolemiljø
- Skolen ønsker å fremme elevenes skolefaglige og sosiale ferdigheter.
- Det er støtte og aktiv deltakelse fra skolens ledelse.
- Det er stor oppslutning og deltakelse blant de ansatte (om lag 80 %).
- Det er støtte og medvirkning fra de foresatte, skoleeier, PP-tjeneste og annet støtteapparat.

Skolens eksterne PALS-veileder blir rekruttert fra kommunal/interkommunal PP-tjeneste eller ansatt i kommunen med relevant kompetanse.

Veilederne bør ha relevant universitets- eller høyskoleutdanning, kunnskap og erfaring fra arbeid med barn som viser utfordrende atferd (eksternalisert og internalisert), kunnskap og erfaring om skolen, undervisnings- og veiledningskompetanse, interesse og motivasjon for å arbeide med evidensbaserte metoder, samt gode forutsetninger for relasjonsbygging.

Det er en forutsetning at de rekrutterte PALS-veilederne har oppslutning og støtte fra egen arbeidsplass og ledelse, som må være villig til å prioritere ressurser for formålet. Den enkelte veileder må i arbeid med fire skoler under opplæring i modul 1, få avsatt om lag 50 % stilling til utøvelse av PALS.

Veilederopplæringen beskrives nærmere under overskriften *Veiledere*.

Veilederne skal fylle ut skjema «*Readinessvurdering for veiledere*» før oppstart av opplæringen.

3. Opplærings- og veiledningsprogram

Implementeringen skjer gjennom et opplærings- og veiledningsprogram for skoler og PALS-veiledere i to moduler. Det må påregnes fra tre til fem år før den enkelte skole har oppnådd tilfredsstillende implementeringsgrad for begge moduler.

Skoler

Modul 1 – skoleomfattende universelle tiltaksnivå 1

Modul 1 omhandler modellens universelle forebyggende tiltaksnivå, og er det første nivået i implementeringen av den skoleomfattende tiltaksmodellen PALS. Det gis opplæring i hvordan skolen skal planlegge og tilrettelegge organisatoriske strukturer som skal sikre en vellykket implementering, modellens teoretiske og forskningsbaserte bakgrunn, team- og databasert beslutningstaking, problemløsning og evaluering, samt de skoleomfattende universelle og forebyggende tiltakskomponentene. Høy implementeringsgrad for modul 1 er grunnleggende for både å sikre skolen vedvarende forebyggende innsats og utbytte av opplæringen i modul 2.

Opplæring

Den enkelte skole blir gitt opplæring med oppstart vanligvis ved skoleårets begynnelse av en kommunal PALS-veileder. Opplæringen foregår i opplæringsmøter gjennom halvannet til to skoleår med skolens implementeringsteam (PALS-team), som igjen gir opplæring til skolens personalgruppe og respektive trinnteam. Skolens elever inkluderes i opplæringen av PALS, og skal få mulighet til å medvirke i det løpende arbeidet.

Struktur

- Oppstartsseminar for skolens PALS-team og personalgruppe (august 1 dag ev. 2x½dag /6-8t)
- PALS-team – opplæringsmøte (10g/skoleår), f.eks.
 - På den enkelte skole 6 ganger á 2t i sept, nov, des, feb, mars, mai (12 t/år)
 - I nettverk med andre skolers PALS-team – 4 ganger á 3-4t i okt, jan, april, juni (12-16t/år)
 - Der det ikke lar seg gjøre foregår alle opplæringsmøtene på den enkelte skole
- PALS-team – internt arbeidsmøte (forslag: 1t/uke eller 2t/14.dag)
- Opplæring i personalgruppen i utviklingstid og trinn/teamtid (min. 3t/mnd.)
- Nasjonal PALS-konferanse hvert andre år.

Materiell

- Passord beskyttet side for PALS-team på NUBUs hjemmeside – www.nubu.no
- PALS håndbok – modul 1
- *Mobbeforebygging i PALS* – brukermanual
- Sjekklistor for implementeringsgrad

Kostnad

Det er ingen deltakelses- eller opplæringsavgifter for skolen, men skolen må avsette ressurser til:

- PALS-teamets opplæringsmøter og arbeidsseminarer (ukentlig/hver 14. dag)
 - Opplæring i personalgruppen i utviklingstid og trinn/teamtid (min.3t/mnd.)
 - Håndbok modul 1 (450,- kr pr. eksemplar*) - kan også kostnadsfritt lastes ned fra nettet
 - Eventuelle utgifter til materiell (logo, plakater)
 - Konferanseavgift, reise- og oppholdsutgifter til årlig PALS-konferanse (regionalt eller nasjonalt)
- *Med forbehold om prisendring*

Veiledning og oppfølging etter endt opplæring

For å sikre opprettholdelse av kompetanse, øke skolens utbytte av implementeringen og utvikle ny kunnskap etter gjennomført opplæring i modul 1, skal det i tillegg til det interne PALS-arbeidet på skolene som ledes av skolens implementeringsteam (PALS-team), etableres vedlikeholdsveiledning for skolene f.o.m. det andre implementeringsåret. Det skjer gjennom lokal /interkommunal nettverksbygging i grupper av flere skolers PALS-team som er etablert i forbindelse med opplæringen under ledelse av skolens eksterne PALS-veileder.

Struktur

- PALS-team internt arbeidsmøte (forslag: 1t/uke eller 2t/pr.14dag)
- Opplæring/vedlikehold i personalgruppen i utviklingstid og trinn/teamtid (min. 1g/mnd.)
- PALS-team – vedlikeholdsveiledning i nettverksgruppe (4g/år á 3-4t)
- Årlig PALS-konferanse (nasjonalt eller regionalt)

Materiell

- Håndbok modul 1
- Passord beskyttet side for PALS-team på NUBUs hjemmeside – www.nubu.no
- Sjekklistor for implementeringsgrad

Kostnad

Det må avsettes ressurser til:

- PALS-teamets interne arbeidsmøter (forslag: 1t/uke – 2t/pr.14dag)
- Opplæring/vedlikehold i personalgruppen i utviklingstid og trinn/teamtid (min. 1g/mnd.)
- PALS-teamets deltakelse i vedlikeholdsveiledning for nettverksgruppe (4g/år á 3-4t)
- Konferanseavgift, reise- og oppholdsutgifter årlig PALS-konferanse (regionalt eller nasjonal)
**Med forbehold om prisendring*

Modul 2 – Selektert og indikert tiltaksnivå

Modul 2 omfatter implementering av modellens individuelle tiltaksnivå knyttet til selekterte (nivå 2) og indikerte (nivå 3) tiltak. Opplæringen tilbys skoler som har en tilfredsstillende implementeringsgrad av modul 1 (BoQ > 70% eller Sjekkliste for implementering av PALS (SIP) >80%) og har data som indikerer elevgrupper som viser behov for selekterte eller indikerte tiltak. Det gis opplæring i organisering og anvendelse av tiltakskomponentene for kartlegging, beslutning, intervensjon, oppfølging og evaluering av elevenes læringsutbytte.

Opplæring

PALS-veilederne får opplæring i modul 2 når skoler i kommunen har tilfredsstillende implementeringsgrad vist i avsnittet over. Opplæringen foregår over fire dager fordelt på to seminarer i løpet av et halvt år. Det anbefales at PALS-veilederen og PALS-teamene deltar sammen på modul 2 opplæringen i regi av NUBU. PALS-veilederen må etter endt opplæring følge opp PALS-teamet i implementeringen av Modul 2 gjennom veiledning.

Opplæringen gis ellers av skolens eksterne PALS-veileder til skolens PALS-team i månedlige opplæringsmøter over en avtalt periode (12-20timer). PALS-teamet har ansvar for å gjennomføre tiltak på bakgrunn av behov ved den enkelte skole. Opplæringen kan også gjennomføres som en kursrekke á 4 dager i nettverksgrupper av flere skolers PALS-team.

Struktur

- Kurs i nettverk med andre skolers PALS-team (4 dagskurs)
 - Organisering, team- og databasert beslutningstaking (½ dag)
 - Tilnærmingen ”Respons til intervensjon; RtI”, skole-hjem samarbeid (½ dag)
 - Kartlegging, vurdering, støtteplanlegging og tiltaksevaluering (1 dag)
 - Intervensjoner (2 dager):
 - Sjekk-inn/Sjekk-ut; SISU
 - Sosial ferdighetstrening; SNAP

Materiell

- Håndbok – modul 2
- Passord beskyttet side for PALS-team på NUBUs hjemmeside – www.nubu.no
- Brukermanual SNAP

Kostnad

Det er ingen deltakelses- eller opplæringsavgifter, men skolen må avsette ressurser til:

- PALS-teamets interne møter (ukentlig/hver 14. dag)
- Opplæring i personalgruppen i utviklingstid og trinn/teamtid (min. 1g/mnd.)
- PALS-teamets reise- og oppholdsutgifter ved eventuelle deltakelse i opplæringskurs hos NUBU eller i nettverk lokalt (4 dagskurs)
- Håndbok modul 2 (450,- kr pr. eksemplar*) - kan også kostnadsfritt lastes ned fra nettet
- SNAP brukermanual (100,- kr pr. eksemplar* - kan også kostnadsfritt lastes ned fra nettet)

**Med forbehold om prisendring*

Veiledning og oppfølging etter endt opplæring av Modul 2

Veiledning og oppfølging etter endt opplæring i Modul 2 følger samme opplegg som for modul 1. Hensikten er å vedlikeholde kompetansen, utvikle ny kunnskap, sikre kvaliteten av innsatsen og forhindre metodeavdrift.

Struktur

- Aktivt representativt PALS-team og etablering av individuelle støtteteam
- Aktiv bruk av implementeringsverktøy som grunnlag for årlige handlingsplan
- Deltakelse i PALS-teamets allerede eksisterende nettverksgruppe (4 g/år á 3-4t)
- Deltakelse nasjonal PALS-konferanse

Materiell

Samme som under opplæring modul 2

Kostnad

Det må avsettes ressurser til:

- PALS-teamets interne arbeidsmøter og individuelle atferdsstøtteteam (forslag: 1t/uke eller 2t/pr.14dag)
- Opplæring/vedlikehold i personalgruppen i utviklingstid og trinn/teamtid (min. 1g/mnd.)
- PALS-teamets deltakelse i vedlikeholdsveiledning for nettverksgruppe (4g/år á 3-4t)
- Konferanseavgift, reise- og oppholdsutgifter nasjonal PALS-konferanse

**Med forbehold om prisendring*

PALS-veiledere

Modul 1– skoleomfattende universelle tiltaksnivå

Opplæring

NUBU forestår opplæring av skolens eksterne PALS-veiledere. Opplæringen foregår nasjonalt eller regionalt i fire arbeidsseminar gjennom ett skoleår parallelt med praksisutøvelse ved opplæring av inntil fire skolers PALS-team. Opplæringen fører frem til kvalifisering som PALS-veileder etter gitte kriterier.

Struktur

- Obligatorisk deltakelse i 4 arbeidsseminar – arbeidsseminar I à 3 dager – de neste à 2 dager fordelt på ett skoleår (68 timer – min. 85% oppmøte)
- Inntil 4 skoler i månedlige opplæringsmøter med skolenes PALS-team, f.eks.
 - Oppstartsseminar for skolens PALS-team og personalgruppe (august 1 dag ev. 2x½dag /6t)
 - På den enkelte skole 6 ganger á 2t i sept., nov, des., feb., mars, mai (12 t/år)
 - I nettverk med andre skolers PALS-team – 4 seminar á 3-4t i okt., jan, april, juni (12-16t/år)
 - Der det ikke lar seg gjøre foregår alle opplæringsmøtene på den enkelte skole
- Kvalifiseringskriterier (videodokumentasjon av opplæringsprosessen i en skoles PALS-team etter gitte vurderingskriterier)
- Deltakelse nasjonal PALS-konferanse

Materiell

- Håndbok – modul 1
- Veilederhåndbok – modul 1
- *Mobbeforebygging i PALS* - brukermanual
- Passord beskyttet side for PALS-team og PALS-veileder på NUBUs hjemmeside – www.nubu.no
- Sjekklistor for implementeringsgrad

Kostnad

- Ca. 50% stilling i opplæringsåret for arbeid med fire skoler
- Reise- og oppholdsutgifter til PALS-veilederopplærings arbeidsseminar (4g/år – til sammen 9 dg)
- Reiseutgifter til PALS-teamets opplæringsmøter
- Håndbok modul 1 med veilederhåndbok (450,- kr pr. sett*) - kan kostnadsfritt lastes ned fra nettet
- Eventuelle innkjøp av videoopptaksutstyr
- Reise- og oppholdsutgifter til nasjonal PALS-konferanse

**Med forbehold om prisendring*

Veiledning i og etter opplæringsåret

For å utvikle, kvalitetssikre og opprettholde PALS-veilederens veilederkompetanse og metodeintegritet i PALS-modellens modul 1 kreves det deltakelse i veiledningsopplegg i opplæringsåret og deltakelse i vedlikeholdsveilednings-aktiviteter etter avsluttet opplæring. Ved permisjoner e.l som medfører at en er inaktiv som PALS-veileder i 12 måneder eller mer kan det kreves rekvalifisering etter gitte kriterier.

Struktur

- Veiledning på egen praksisutøving mellom hvert arbeidsseminar (individuell ca. 8-10 timer)
- Obligatorisk deltakelse i vedlikeholdsveiledning i gruppe (4 dager/år)
- Obligatorisk deltakelse i nasjonalt veilederseminar (2 d/år)
- Aktiv deltakelse nasjonal PALS-konferanse

Materiell

- Videoopptak av opplæringsmøter med skolenes PALS-team
- Håndbok – modul 1
- Veilederhåndbok – modul 1
- Passord beskyttet side for PALS-team og PALS-team på NUBUs hjemmeside – www.nubu.no
- Sjekklistor for implementeringsgrad

Kostnad

- Ca. 50 % stilling for
 - Opplæring av fire (4) skoler
 - Veiledning/oppfølging av fire (4) skoler
 - Løpende egen vedlikeholdsveiledning
- Ev. reise- og oppholdsutgifter til veiledningsaktivitet
- Eventuelt innkjøp av videoopptaksutstyr
- Reise- og oppholdsutgifter til årlig nasjonalt veilederseminar og annen hvert år nasjonal PALS-konferanse

Modul 2 – Selektert og indikert tiltaksnivå

Opplæring

Opplæringen blir gitt i sammenheng med skolenes «readiness» og behov for opplæring i modul 2. Den blir arrangert som kurs i regi av NUBU. Opplæringen foregår parallelt med PALS-veilederens praksisutøvelse ved opplæring av PALS-team i nettverk. Kursdeltakelse fører frem til kvalifisering for å gi opplæring i modul 2 til skolenes PALS-team.

Struktur

2 kurs á 2 dager (ca. 25 timer) fordelt på 2-4 måneder.

Materiell

- Håndbok – modul 2
- Passordsbeskyttet side for PALS-veileder på NUBUs hjemmeside – www.nubu.no
- Brukermanual SNAP

Kostnad

Det er ingen deltakelsesavgift, men veilederens arbeidsgiver må avsette ressurser til:

- Håndbok modul 2 (450,- kr pr. sett*) - kan kostnadsfritt lastes ned fra nettet
- SNAP brukermanual (100,- kr pr. eksemplar* - kan også kostnadsfritt lastes ned fra nettet)
- Deltakelse i kursrekken (4 dager) og opplæring av PALS-team i nettverk (4 dager)
- Reise- og oppholdsutgifter kursdeltakelse (4 dager)
- Reise- og oppholdsutgifter til opplæringskurs for PALS-team ved den enkelte skole eller i nettverkssamlinger

Krav til vedlikehold som PALS-veileder

- Veiledning/oppfølging av skolenes arbeid med modul 1 og modul 2 i nettverkssamlinger (4g/år)
- Pågående opplæring og veiledning av skoler ved behov
- Vedvarende deltakelse i vedlikeholdsveiledning i gruppe etter avsluttet opplæring modul 1 og 2 ledet av NUBU (4g/år)
- Årlig felles veilederseminar for PALS-veiledere 1g/år
- Aktiv deltakelse nasjonal PALS-konferanse
- Inaktivitet som PALS-veileder i 12 mnd. eller mer kan medføre rekvalifisering etter gitt kriterier

4. Implementeringsstruktur

Implementeringsstrukturen i PALS skal sikre god og effektiv tilrettelegging, gjennomføring, oppfølging og vedvarende innsats på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Den vil gi støtte til de ulike aktørene og styrke koordineringen mellom disse på alle nivåer, noe som er viktige forutsetninger for en vellykket implementering.

Nasjonalt nivå:

Utdanningsdirektoratet har tildelt NUBU et nasjonalt ansvar for å videreføre PALS gjennom opplæring av veiledere for implementering i utvalgte skoler i kommunene. NUBU vil kvalitetssikre og videreutvikle modellen basert på forskning, teori og erfaring fra praksisfeltet.

Kommune-/bydelsnivå:

Det er viktig at implementering av PALS blir forankret og gitt prioritet i kommunens ledelse. Skoleeiere og enhetsledere for skole og PP-tjeneste vil ha en aktiv rolle for å tilrettelegge og koordinere implementeringen av PALS lokalt. Det vil gi den enkelte skole og veileder nødvendig støtte til å gjennomføre opplæringen og følge opp gjennom veiledning for en vedvarende innsats. En intensjonsavtale mellom kommunen og NUBU regulerer disse forpliktelsene. PALS-veiledere vil gi opplæring, veiledning og oppfølging av den enkelte skoles PALS-team. Etter opplæring av den enkelte

skole vil PALS-veilederen forestå vedlikeholdsveiledning til PALS-teamene i nettverk av flere skoler (kommunalt, interkommunalt)

Lokalt skolenivå:

Skoleledelsen i den enkelte skole har en viktig rolle i skolens PALS-team gjennom aktiv deltakelse og støtte til implementering og utøvelse av PALS. Til å lede dette arbeidet velger skolen en intern leder av PALS-teamet. Dette bør være rektor. Teamet har ansvar for implementeringen på egen skole og skal koordinere skolens utviklingsarbeid av PALS. Det vil si tilrettelegge og følge opp skolens kompetansebygging for et trygt og godt skolemiljø, foreta nødvendige vurderinger for å beslutte, gjennomføre og evaluere tiltak på skole-, klasse- og enkeltelevnivå.